

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

FÒRUM DE
SÍNDICS I SÍNDIQUES
DEFENSORS I DEFENSORES
LOCALS DE CATALUNYA

RELATORIA

L'IMPACTE DE LA RENDA GARANTIDA EN EL MÓN LOCAL

16 D'OCTUBRE DE 2019
COL·LEGI D'ECONOMISTES DE CATALUNYA

BENVINGUDA INSTITUCIONAL

► FRANCINA ALSINA

Presidenta de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

La presidenta de la Taula del Tercer Sector inaugura la jornada assegurant que per a les entitats socials no hi ha cap dubte que les persones han de tenir dret a tenir cobertes les seves necessitats bàsiques. Sobre la Renda de Garantia de Ciutadania (RGC), és un dret que no està arribant a totes les persones susceptibles de ser-ne beneficiàries. Es pot disposar d'un bon instrument, però si aquest no funciona, difícilment serà útil. Afegeix que la prestació ha de ser compatible amb altres ajudes, com l'habitatge, un dret que a les grans ciutats està clarament vulnerat.

La presidenta explica que perquè la RGC funcioni s'han de millorar diversos temes, com la coordinació entre les entitats socials i els ens locals i els tràmits per accedir-hi. Cal que el procés sigui més àgil i ràpid i que l'administració reconegui el tercer sector com un aliat imprescindible per als processos d'inserció sociolaboral i d'inclusió. Urgeix que el govern de la Generalitat de Catalunya implementi totalment la RGC i arribi amb garanties a tot el territori.

Mª Assumpció Vilà, vicepresidenta del Fòrum de Síndics, Síndiques, Defensors i Defensores locals de Catalunya posa de manifest que la pobresa i la vulneració de drets s'estan fent crònics. L'impacte de la RGC en el món local evidencia que el municipi és la primera institució que està al costat de la persona i, per tant, és l'encarregada de començar a treballar i reivindicar si no es compleix la llei. Recorda també que de les sol·licituds de la RGC de l'any 2018, només un 10% van ser acceptades.

XERRADA INTRODUCTÒRIA 'LA GARANTIA D'INGRESSOS DES DE LA PERSPECTIVA MUNICIPAL'

► DENISE GRESLARD-NEDELEC

Vicepresidenta responsable de les polítiques d'integració, Departament de Gironde (França)

Denise Greslard-Nedelec assegura que, actualment, la societat està en un moment crucial, tant per motius econòmics, com tecnològics i socials. Com a càrrec electe explica que és l'encarregada de la Renda de Solidaritat Activa (RSA) en el Departament de la Gironde (França), realitzant accions per a les persones que estan allunyades del treball i posant-les en pràctica a través del personal tècnic i d'estructures associades mitjançant convocatòries públiques. També comenta que treballen en col·laboració amb les comissions dels municipis o estructures que finança la mateixa administració i amb els fons europeus.

Greslard-Nedelec parla de la RSA, una ajuda subvencionada pel Departament de la Gironde, la qual actua com una prestació financera mensual que permet sobreviure si la persona es troba en una situació personal difícil i que va de la mà d'un acompanyament per trobar treball, ajudant a superar totes les dificultats que suposa la tornada a la feina. Comenta que la RSA està condicionada pels següents paràmetres:

- Almenys 9 mesos seguits vivint en situació permanent a França.
- Majors de 25 anys. Aquesta qüestió provoca deixar fora de la prestació a gran part del jovent del país.
- Variació dependent de la situació familiar.
- Diferenciació segons composició familiar, habitatge i altres ingressos.

La ponent mostra un gran interès en la Renda Bàsica Universal perquè al seu Departament compten amb més de 40.000 llars que reben l'RSA, el que comporta que el 2018 s'hagin gastat en aquest servei 248 milions d'euros i 17 milions en acompanyaments. Entre les problemàtiques que porta intrínseca aquesta ajuda, es troben que:

- Crea una situació d'estigma a la persona beneficiària.
- Moltes persones no la demanen perquè no podrien suportar la situació i els tràmits són llargs i feixucs.
- Cal justificar cada recurs i no se sap amb antelació de quants diners es disposarà el següent trimestre, la qual cosa fa que les persones no puguin fer plans a mitjà termini.
- A França hi ha 15 tipus d'ajudes socials, resulta difícil entendre-les i són complexes.

RENDA UNIVERSAL PER UNIR DIVERSES PRESTACIONS

La ponent explica la iniciativa engegada el setembre de 2016 en què es van organitzar seminaris al voltant d'una renda universal que unís diversos tipus de prestacions. Es volia experimentar un nou model i es va posar en pràctica l'estudi amb diversos agents implicats. Es van presentar els treballs amb múltiples qüestions de millora i el veredict final es va entregar al president del Departament. A finals de 2016 es va aconseguir que 18 departaments (dels 90 del país) s'unissin per ampliar-ne l'estudi.

El juny de 2018 en un gran col·loqui es va demanar a l'Estat francès que elaborés una llei d'experimentació i que la llei de solidaritat fos d'àmbit nacional. Aquesta petició va ser refusada per la majoria actual al Parlament. Amb tot, Greslard-Nedelec evidencia que aquest fet no ha eliminat les ganes de canviar les coses. Actualment, continuen amb el treball de llançar un dispositiu perquè els beneficiaris de l'RSA puguin treballar al camp sense perdre l'ajuda. Conclou que la Renda Bàsica no és només per a les persones que no tenen treball, sinó per a aquelles que no tenen recursos suficients per emancipar-se.

TAULA RODONA 'L'EXPERIÈNCIA DEL PAÍS BASC EN EL DESPLEGAMENT DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA'

▶ **ROMÁN HERNÁNDEZ DEL ARENAL**

Treballador social a Bizitegi, representant de Sareen Sarea

▶ **LEIRE ZUGAZUA**

Síndica de greuges de Vitoria Gasteiz

▶ **ÁLVARO UGARTE**

*Responsable del Servicio de Renta de Garantía de Ingresos i PCV.
Lanbide – Servicio Vasco de Empleo*

La moderadora **EVA TORRENTS** comença la taula rodona presentant els ponents i preguntant a l'Álvaro Ugarte Gómez pel naixement i l'evolució de la Renda Garantida a Euskadi.

PER QUÈ EL PAÍS BASC VA DECIDIR TENIR UNA PRESTACIÓ COM LA RENDA GARANTIDA D'INGRESSOS (RGI) I QUIN VA SER EL PROCÉS?

Álvaro Ugarte inicia la ponència afirmant que la renda garantida a Euskadi té una llarga història. Com a contextualització explica que tot es remunta a finals dels anys 80 quan, a causa de la reconversió industrial, hi havia unes determinades problemàtiques socials i unes taxes d'atur que eren molt altes i superiors a la resta de l'Estat espanyol. Per fer front a aquestes necessitats socials, l'any 1990 es va crear la primera llei de garantia d'ingressos, anomenada Ingres Mínim d'Inserció, que havia de ser un complement per a aquelles persones que, malgrat rebre ajudes estatals, no arribaven a cobrir les necessitats bàsiques.

La darrera gran modificació normativa de la Renda Garantida d'Ingressos (RGI) a Euskadi va tenir lloc l'any 2011 quan va passar de ser gestionada pels serveis socials de base al servei públic de treball. Ugarte assegura que aquesta reforma ha permès normalitzar la prestació passant de 30.000 titulars a 65.000, amb més de 120.000 beneficiaris i una despesa de gairebé 500 milions d'euros a l'any.

Segons explica Ugarte és un sistema que ha pretès ser diferenciador per dotar-se d'unes quanties econòmiques molt altes en comparació amb sistemes de protecció estatals o d'altres comunitats. Una persona sola amb la renda de garantia d'ingressos cobra 675 euros i és complementària amb les ajudes a l'habitatge. Ugarte posa èmfasi en la idea que la renda garantida no només està pensada per cobrir les necessitats bàsiques sinó també per ajudar en el procés d'inclusió social i laboral.

Per acabar la seva intervenció, el ponent valora el fet que les persones en situació irregular i que, per tant, no tenen dret a cap altra prestació, també puguin accedir a la RGI, un fet definitori de la Renda Garantida d'Euskadi que no es dona en cap altre país d'Europa.

QUIN PAPER TENEN LES ADMINISTRACIONS LOCALS EN EL DESPLEGAMENT DE LA RGI I QUINS MECANISMES DE COORDINACIÓ EXISTEIXEN?

Ugarte reconeix que els mecanismes de coordinació entre administracions i serveis socials és la pota més dèbil. S'ha debatut molt sobre si la prestació ha de ser gestionada pels serveis socials de base o pels serveis de treball, però Ugarte assegura que és indiferent qui la gestioni, el més important és la coordinació, que reconeix que és difícil. Un cop situat el model, Eva Torrents pregunta a Leire Zugazua sobre el funcionament del sistema.

S'HA ACONSEGUIT QUE LES PERSONES QUE REBEN LA RGI SURTIN DE LA POBRESA?

Leire Zugazua comença la seva intervenció afirmant que la RGI no és una solució màgica, però funciona. La RGI no sempre ajuda a sortir de la pobresa però dona tranquil·litat, fa de trampolí per poder normalitzar la vida de certes persones i matisa que, en funció del perceptor/a, és de més o menys ajuda.

Zugazua explica que a Vitòria existeixen unes prestacions municipals per a persones que no reben la RGI amb quanties molt inferiors a les de la Renda Garantida. Per tant, en molts casos, quan les persones accedeixen a la RGI no surten de la pobresa, però guanyen tranquil·litat i la seva vida millora significativament.

Per complementar la intervenció de la Síndica de Greuges de Vitoria Gasteiz, Àlvaro Ugarte aporta les dades de l'última enquesta de Desigualtats i Pobresa al País Basc. Segons aquest informe, en un 33% dels casos les persones aconsegueixen sortir de la pobresa gràcies al sistema de garanties mentre que, en un 35%, l'aportació permet reduir el llindar de pobresa.

EXISTEIX UN IMPACTE DIFERENT A LES CIUTATS I A LES POBLACIONS D'ÀMBIT RURAL?

La taula rodona continua amb la pregunta elaborada per l'Eva Torrents a Román Hernández Del Arenal sobre si existeix un impacte diferent a les ciutats i a les poblacions d'àmbit rural. Román Hernández respon que és complicat fer una separació clara entre els dos àmbits, però recorda que les grans bosses de pobresa es concentren a les grans ciutats.

DIFICULTATS PER ACCEDIR I MANTENIR LA RENDA GARANTIDA

Sobre la RGI, Hernández remarca que és un suport molt important en els processos de reinserció de les persones, però és difícil accedir-hi i també ho és mantenir-la. En aquest sentit, el ponent explica que, des del canvi de paradigma de 2011, les entitats del tercer sector es troben amb un desordre important perquè la informació no és la més fluida i, de retruc, qui acaba pagant aquesta situació són les persones més vulnerables.

Com a repte, Hernández emfatitza en la necessitat de posar la mirada en les persones, posar en valor i al centre les persones que realment necessiten aquests mecanismes. Existeixen per a elles i és des d'elles que cal articular-los per garantir que realment hi tenen accés i poden mantenir-los per realitzar processos d'incorporació social que els permetin sortir de la pobresa.

CONCLUSIONS

- ▶ En els últims anys, la prestació ha patit un procés de normalització amb 120.000 beneficiaris i una despesa de gairebé 500 milions d'euros anuals.
- ▶ És una prestació complementària amb ajudes a l'habitatge i garanteix les necessitats bàsiques, però també la inclusió social i laboral.
- ▶ La renda garantida no sempre ajuda a sortir de la pobresa, però dóna tranquil·litat a les persones beneficiàries.
- ▶ Com a reptes, cal una millor coordinació entre els diferents agents, millores en l'accessibilitat i manteniment de la mateixa i posar la mirada en les persones que la necessiten.

TAULA RODONA

'QUINA ÉS LA REALITAT DE CATALUNYA? EXPERIÈNCIES DEL MÓN LOCAL'

► JOSEP VILLARREAL

Director d'Estratègia i Innovació de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona

► EVA ABELLÁN

Síndica de Sabadell

► ISABEL MARQUÈS

Síndica de Terrassa

Josep Villarreal explica la situació de la Renda Garantida a la ciutat de Barcelona a través del projecte B-Mincome. Inicia contextualitzant la nova Renda Garantida, que va començar a mitjans de setembre del 2017 mentre el projecte B-Mincome ho va fer 2 mesos més tard, entre finals de novembre i inicis de desembre del mateix any. B-Mincome és una prova pilot per pagar una renda que des de l'Ajuntament de Barcelona s'anomena suport municipal d'inclusió, un ajust legal per donar cobertura a una intervenció d'aquestes característiques per a un ens local.

SITUACIÓ DE LA RGC A LA CIUTAT DE BARCELONA A TRAVÉS DEL PROJECTE B-MINCOME

Amb aquesta prova pilot s'ha arribat a 1.000 llars vulnerables veïnes dels barris de l'eix Besòs de la capital catalana, que es troben entre els barris més pobres de la ciutat. L'objectiu de B-Mincome és avaluar quines modalitats de suport, condicionat o no condicionat, funcionen de millor manera. Es demostra que la combinació de la renda amb les polítiques actives és més efectiva per combatre la pobresa i assolir una sortida permanent de la situació de vulnerabilitat prèvia, que era l'objectiu de la prova pilot. Els resultats obtinguts s'han de comparar amb l'evolució d'un grup de control d'unes 400 llars de característiques similars per analitzar de manera científica i inequívoca l'impacte provocat per la mesura.

Villarreal contextualitza que el projecte havia de durar 2 anys. Per participar-hi, les llars candidates havien de tenir uns nivells d'ingressos que van ser escrupolosament controlats i inferiors a la Renda Garantida de

Ciutadania, excepte en alguns casos determinats, donat que el suport municipal d'inclusió es calculava de manera diferent, tenint en compte si les llars tenien despeses de lloguer o d'hipoteca. En el control sistemàtic dels ingressos al llarg del programa pilot, Villarreal comenta que es van adonar que hi havia alguna cosa que no funcionava en la seva aplicació i de forma molt rellevant.

De 952 llars participants directament al projecte B-Mincome:

- ▶ Només 481 van arribar a tramitar la prestació, això vol dir que poc més de la meitat van poder passar el filtre inicial de la pàgina web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.
- ▶ De les 481 trameses, només a 124 se'ls hi ha concedit la RGC, el que significa un 26% de les sol·licituds i un 13% del total de les 952 llars.
- ▶ En el grup de control, sobre el qual no s'ha fet cap actuació específica, les dades són similars: només el 42% de les llars han arribat a sol·licitar la RGC i només el 28% la té concedida, el que redueix la xifra global a 69 concessions, el 12%.
- ▶ En global, 193 expedients concedits als quals cal afegir 3 que han estat suspesos, sobre 1.529 llars potencials, el 12,6% del total.

El ponent manifesta que aquestes xifres es troben, fins i tot, per sota de les generals que indica la Generalitat de Catalunya. El passat mes de juny, amb dades del propi Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, en només unes 2.800 llars es tenia en actiu el pagament de la RGC, una xifra inferior als expedients actius de la Renda Mínima d'Inserció que hi havia abans d'entrar en vigor la RGC i que resulta ser menys que les persones que dormen al carrer o en establiments o allotjaments d'emergència a la ciutat de Barcelona.

En aquestes dades no es tenen en compte altres retribucions complementàries de pensions no contributives i altres subsidis estatals que actualment es comptabilitzen com a unitat de la RGC, ni els ajuts efectius en aportacions monetàries que el conjunt d'entitats socials estan aplicant a tots els veïns i veïnes en situació de vulnerabilitat que hi accedeixen, que són molt significatives i rellevants.

LES PERSONES SENSE SOSTRE, ENCARA MÉS VULNERABLES

Amb dades d'inici d'any, Barcelona comptabilitzava:

- El 18,4% dels aturats a Catalunya.
- L'11,4% d'expedients de RGC.
- Només una tercera part de les persones sense sostre a qui l'Ajuntament ha ajudat a tramitar la RGC, l'han pogut obtenir.
- Aproximadament, un total de 50.000 llars complien els requeriments de la RGC.

ELS CASOS DE SABADELL I TERRASSA

Eva Abellán presenta el cas de la ciutat de Sabadell, que parteix d'una reunió amb el Fòrum de Síndics de Catalunya en què s'agafava el compromís d'analitzar en l'àmbit local quin era l'impacte de la RGC al municipi del Vallès Occidental. Es tracta d'un treball conjunt amb Serveis Socials, el Col·legi d'Advocats, Càritas Catalunya i Creu Roja.

Per posar en context, la ciutat de Sabadell en aquests moments:

- ▶ Té uns 213.000 habitants.
- ▶ Compta amb 12.504 persones a l'atur.
- ▶ Són 5.884 les persones que no reben cap mena de prestació.
- ▶ Es tracta d'uns dels municipis amb major vulnerabilitat social.
- ▶ Pel que fa a la RGC, només ha arribat el 3,1% de la població dels dos grups de barris amb més vulnerabilitat social de la ciutat.

En relació a les persones sense llar, malgrat que hi ha un acompanyament dels serveis d'emergència i urgència de l'Ajuntament de Sabadell per accedir a la RGC, la ponent informa que hi ha moltes denegacions i que, en aquest sentit, les entitats socials com Creu Roja i Càritas són qui assumeixen el cost de la protecció dels drets d'aquestes persones. Abellán posa de manifest que les suspensions que hi ha hagut des de la implantació de la RGC són elevades, un total de 300, i l'any 2019 ja en són 65 a la ciutat de Sabadell, fet que evidencia que en el pas de la renda mínima d'inserció a la RGC es van perdre persones que van quedar pel camí, sense un avís previ perquè no s'ha notificat en el seu moment.

Amb serveis socials de la ciutat de Sabadell, s'ha fet un recull dels principals obstacles a l'hora d'accedir a la renda garantida:

- ▶ Manca de reglament.
- ▶ Desconnexió del món local.
- ▶ Incompliment d'acords parlamentaris.

- ▶ Increment de les denúncies a la Sindicatura de Greuges.
- ▶ Impossibilitat d'accedir a les dades.
- ▶ Desconeixement del perfil de les persones beneficiàries.
- ▶ Desconeixement eina de cribratge.
- ▶ El SOC no registra les reclamacions.
- ▶ No hi ha acompanyament jurídic.
- ▶ Estratègies per evitar l'adjudicació per silenci administratiu.
- ▶ Fins a 1 any per resoldre recursos d'alçada.
- ▶ Descoordinació amb els agents socials.

Conclou la ponent que la principal preocupació és l'extinció de les prestacions que provoca que es deixin famílies desprotegides, col·lapsant els serveis socials perquè les famílies hi van esperant una solució i no hi ha capacitat per atendre les necessitats degut, també, a la falta de coordinació amb el SOC. Tot plegat té un impacte en els pressupostos municipals. Sense anar més lluny, Sabadell destina 1 milió d'euros en ajudes complementàries d'emergència. En molts casos, el principal motiu d'extinció és perquè la persona beneficiària no ha notificat el seu canvi de situació, sense tenir en compte que les habilitats socials d'aquestes persones, moltes vegades, no permeten aquest tipus de tràmits perquè necessiten un acompanyament per poder-lo realitzar correctament.

Per la seva banda, Isabel Marquès comença matisant que qui té competència en temes de RGC és el Síndic de Catalunya i no els i les síndiques locals. Aquests darrers són els encarregats de reclamar que l'administració ha de fer un acompanyament i s'ha d'implicar en el tema de la Renda Garantida de Ciutadania. Comenta que entre les persones que l'han demanat, s'han trobat davant de dos problemes principals:

- ▶ No havien rebut cap resposta després de passar uns mesos.
- ▶ Havien fet la sol·licitud i havien rebut la notificació que se'ls hi denegava amb un mes per fer un recurs d'alçada.

Amb relació al segon punt, la ponent explica que a causa que a la ciutat de Terrassa no es compta amb un servei de persones lletrades per fer-ho possible, es va col·lapsar el sistema. Vista aquesta situació, es van reunir els serveis socials de l'Ajuntament i el Col·legi d'Advocats de Terrassa i es va decidir obrir una oficina, tot i que actualment no hi ha cap lletrat que pugui donar resposta a les necessitats que reclamen aquestes persones. Ara com ara, l'oficina segueix oberta i qui ha de seguir fent els recursos d'alçada és la Síndica, la qual cosa demostra que la situació és totalment insostenible.

CONCLUSIONS

- ▶ L'administració local és la més afectada i té un impacte econòmic per als municipis.
- ▶ Impacte logístic a causa de les situacions d'emergència, la incapacitat de planificar recursos i de fer plans amb les persones usuàries.
- ▶ Es necessita coordinació amb el SOC.
- ▶ Es necessita la creació d'oficines d'acompanyament a les persones usuàries per apropar-les al SOC.
- ▶ Es necessita fer transparent el sistema de gestió.

TAULA RODONA

'QUINA ÉS LA REALITAT DE CATALUNYA? EXPERIÈNCIES D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR'

► ENRIC MORIST

Coordinador de Creu Roja Catalunya i vicepresident de la Taula del Tercer Sector

► MERCÈ DARNELL

Cap del programa Necessitats Bàsiques de Càritas Diocesana de Barcelona

► NÚRIA ITURBE

Membre de la Comissió d'Àmbit Penitenciari i Execució Penal d'ECAS

► FERRAN RODRÍGUEZ

Membre de la delegació catalana de FEPA (Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits)

La ponència engega amb la intervenció de l'Enric Morist, qui mostra la seva confiança en el dret a la renda, una conquesta de la ciutadania que s'ha de conservar com un tresor malgrat les dificultats actuals. Tot seguit, confirma que des de les entitats s'està fent una bona feina, però que cal seguir sent autocrítics.

EXPERIÈNCIES AMB PERSONES SOL·LICITANTS D'ASIL

El ponent continua parlant del cas concret de les persones sol·licitants d'asil tot recordant que es va aconseguir que a aquelles persones que havien demanat la protecció internacional, no se'ls demanes un temps mínim d'estada per poder sol·licitar la prestació.

El problema d'aquest àmbit és que és un dret que no és conegut i per tant, quan es fan les sol·licituds, cal acompanyar-los i no sempre és possible. En aquest sentit, Morist matisa que quan es parla que moltes persones es queden soles no es fa una crítica als treballadors/es socials sinó al sistema, perquè hi ha poques persones per atendre molta gent.

Tot plegat fa que l'impacte d'aquesta renda en els sol·licitants d'asil sigui molt baix, amb poques sol·licituds, el que suposa que les entitats hagin de fer encara un esforç més gran. I és que el fet d'accedir a aquesta renda permetia a les persones no quedar-se en l'exclusió social. A tall de contextualització, el ponent manifesta que ara mateix ens trobem en el 80% de denegacions de la sol·licitud d'asil, la qual cosa suposa per a aquestes persones perdre tots els drets i quedar-se fora de la societat.

Posteriorment, Morist posa en evidència com algunes de les dificultats per accedir a aquest dret són compartides per la majoria de col·lectius i remarca especialment que el treball parcial fa que moltes persones es plantegin no agafar una feina i mantenir la renda per motius de subsistència. Per posar fi a aquestes situacions, el ponent afirma que cal un acompanyament per accedir al dret però també per a la sortida, que els permeti trobar una feina que no faci necessària aquesta renda.

EXPERIÈNCIES AMB PERSONES EN SITUACIÓ O RISC D'EXCLUSIÓ SOCIAL

Mercè Darnell agafa el relleu i comença la seva intervenció informant que l'any 2018 Càritas Catalunya va atendre 69.000 llars, unes 220.000 persones. Explica que el que més els impacta són les persones ateses que no tenen accés a la RGC perquè no tenen permís de residència, un 30%. Així mateix, la meitat de les persones que atén l'entitat no viu ni de lloguer ni de propietat i ho fan ocupant cases o en habitacions rellogades, en condicions infrahumanes.

Des de l'entitat s'exposa diversos temes de fons que s'han d'abordar amb profunditat per aconseguir que la Renda Garantida arribi a tothom que ho necessita:

- ▶ El pobre està sota sospita. Hi ha desconfiança en el poble, que es veu com a corrupte.
- ▶ L'ésser humà és vulnerable. Tothom en algun moment de la seva vida pot tenir problemes per treballar i el sistema no ho entén. Si no s'entén que la persona necessita un acompanyament, mai es resoldrà el problema.
- ▶ La condicionalitat. Una part de la RGC està condicionada. Si està restringida a complir una sèrie de condicions d'inici, es deixarà fora els pobres més pobres, que necessiten ajuda per realitzar tots els passos.

A partir d'aquestes 3 premisses es posa sobre la taula algunes de les necessitats de millora indispensables per aconseguir una RGC accessible:

- ▶ Quan algú troba una feina ha de poder mantenir la renda garantida perquè treballar comporta despeses col·laterals com el transport, la llar d'infants, etc.
- ▶ És essencial el tema de l'habitatge. Darnell desvela que Càritas Barcelona ha gastat fins a 3 milions d'euros d'ajudes econòmiques anuals per pagar lloguers d'habitacions a 400, 500 i 600 euros.
- ▶ El temps d'espera. La vida de la gent no pot esperar i és indispensable que la burocràcia vagi més ràpida.

Per acabar, Darnell afirma que la renda garantida no és una despesa sinó una inversió perquè evitar el sofriment humà i la despesa en salut que suposa no donar rendes garantides acaba aportant beneficis per a tothom.

EXPERIÈNCIES EN L'ÀMBIT PENITENCIARI

Tot seguit, Núria Iturbe comença la seva intervenció mostrant la invisibilitat amb la qual es troben les persones que han sortit d'un centre penitenciari i les dificultats que tenen per accedir a la RGC.

A tall de contextualització, Iturbe explica que quan algú entra en un centre penitenciari, hauria de dur a terme un programa de reinserció que li permetés reintegrar-se a la societat un cop surt, fet que en un 60% dels casos no és així. Normalment ens trobem que quan algú entra a la presó, perd el domicili, i això fa que en sortir hagin de marxar amb familiars o no tinguin on anar. En definitiva, quan surten, es troben en una situació administrativa irregular, el seu lligam amb l'exterior és dèbil i han de conviure amb l'estigma.

En aquest context, per a una persona que surt d'un centre penitenciari, demanar l'RGC suposa un problema. Si a sobre no es té domicili i no hi ha padró, això encara dificulta més accedir a la Renda Garantida.

En definitiva, la ponent explica que el pas per un centre penitenciari no pot comportar que els drets d'aquesta persona siguin minvats i li disminueixen les possibilitats d'accedir a qualsevol mena de prestació. Aquesta és la principal dificultat ara mateix. Sovint, en l'acompanyament diari hi ha una dificultat elevada que s'agreuja en aquest col·lectiu per comptar amb unes competències limitades per poder complimentar tots els processos que cal fer i afegeix que en aquest acompanyament s'han d'anar superant esculls, el principal dels quals és el desconeixement de la realitat d'una persona que ha passat per un centre penitenciari.

EXPERIÈNCIES EN L'ÀMBIT DEL JOVENT EXTUTELAT

Ferran Rodríguez inicia l'explicació posant de manifest que la renda garantida és un dret que els joves extutelats han perdut. Explica que és cert que els joves extutelats tenen altres ajuts però s'utilitzava la Renda Mínima d'Inserció per a aquells casos que no tenien dret a l'ajut d'extutelat. Abans de l'existència de la RGC, els joves amb documentació tenien dret a 3 anys de prestació d'ajut d'extutelats si havien estat més de 3 anys al sistema de protecció, si no havien estat més de 3 anys, només tenien dret a 6 mesos.

L'any 2019 s'aprova una llei que fa una sèrie de modificacions a la normativa d'ajuts per a joves extutelats. Si has estat 1 any al programa, tens dret a 3 anys de prestació. Si has estat menys d'un any, només a 6 mesos. Però, com la renda garantida desapareix com a dret per als joves extutelats, els que no tenen accés a cap de les dues ajudes, es queden absolutament desatesos.

A tall de contextualització, Rodríguez explica que l'any 2015, el sistema de tutela de la Generalitat de Catalunya tenia uns 6.500 usuaris (2.000 majors d'edat), el 2019, 9.500 (3.500 majors d'edat) i la previsió és que el 2021 hi haurà 14.500 extutelats/des a Catalunya. Davant d'aquesta situació, afirma que cal que el desplegament de la renda garantida els tingui en compte.

Posteriorment, el ponent posa en consideració que els joves migrants sols arriben molt grans i fer un itinerari d'autonomia i emancipació amb un jove de 17 anys no és factible, no es pot fer amb èxit. Per tant, els itineraris cada vegada són més curts i ja no n'hi ha PIRMI ni tenen accés a la renda garantida.

Rodríguez recorda que si s'aconsegueix que aquests puguin treballar, no seran usuaris de la renda garantida però puntualitza que el problema és que no tenen permís de treball, el veritable maldecap i la pedra a la sabata per seguir treballant amb aquests joves. Si res no canvia, aquest col·lectiu es quedarà al carrer sense ajudes i entraran a formar part de les bosses de sense llarisme.

CONCLUSIONS

- ▶ El dret a la Renda Garantida és una victòria que hem de fer valdre i conservar-la com un tresor.
- ▶ Cal acabar amb l'estigma que el pobre està sota sospita.
- ▶ L'ésser humà és vulnerable.
- ▶ No pot haver condicions en la renda garantida.
- ▶ La renda garantida no és una despesa, és una inversió.

CLOENDA INSTITUCIONAL

La jornada es tanca amb la intervenció de Francina Alsina, presidenta de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, i Mª Assumpció Vilà, vicepresidenta del Fòrum de Síndics i Síndiques, Defensors i Defensores Locals de Catalunya. Ambdues remarquen l'èxit de la jornada en esdevenir un espai de reflexió i intercanvi de coneixement que ajudarà a enriquir la tasca diària del sector.

Francina Alsina destaca la importància de treballar plegats des del món local per defensar els drets socials de la ciutadania, tot insistint en l'establiment d'un front comú que permeti tenir una major incidència en les polítiques socials públiques per donar resposta als reptes de la societat. Alsina senyala que les entitats han de seguir exercint la seva tasca sense afluixar i afegeix la necessitat que el Govern català acceleri el desplegament total de la renda garantida.

Per la seva banda, Mª Assumpció Vilà posa en valor la diversitat de col·lectius participants de la jornada i les diferents visions derivades, unides per una mateixa finalitat: com fer front a les injustícies amb les quals es troben.

Vilà també remarca les restriccions que té la llei i la criminalització que pateix la pobresa tot afirmant que són col·lectius tan fràgils que és molt còmode estigmatitzar-los i relacionar-los amb el frau. Per aquest motiu, Vilà tanca l'acte recordant la importància de ser curosos a l'hora de transmetre als nostres conciutadans i conciutadanes la realitat amb la qual es troben aquests col·lectius tan vulnerables.

AMB EL SUPORT DE:

